

QUÆSTIO XXVIII.

An Abbatisa possit aliquid præcipere sub pœna excommunicationis, ac per modum legis, saltem ex potestate Pontificis?

SUMMARIUM.

- 76 De jure ordinariorum communis sententia est negativa.
77 An verò de potentia absoluta possit Papa, prima sententia negat.
78 Probabilior est sententia affirmans.
79 Variis modis hæc potest committi.
80 Officiales quando ex mandato Abbatisæ excommunicant hoc faciunt auctoritate superioris.

76. C. de Pœnit. D. Thom.

Communis responsio est negativa, & patet ex cap. de Pœnitentia, & remissione, Docet D. Thomas in 4. quæst. 1. art. 1. dub. 19. q. 3. ad 4. & distinct. 35. quæst. 2. artic. 1. ad 2. & ita communiter omnes Theologi; Abbatisæ enim non sunt Ordinis Clericalis, & non habent jurisdictionem spiritualem, cum non habeant potestatem Clavium, & ideo nec in foro interiori, nec exteriori possunt ferre censuras, nec præcepta imponere, quæ habeant vim legis & præcepti, sicut Episcopi, & cæteri Prælati Ecclesiastici.

77. Avila. Conioch. Diana.

An verò Summus Pontifex possit de absoluta potentia committere jurisdictionem fœminæ ad ferendas censuras? Satis agitata est quæstio in materia de censuris ex Avila, ac aliis; negat Conioch. de Sacrament. disputat. 1. dub. 3. num. 35. & Diana part. 5. tract. 6. Resolut. 19. talis enim potestas mulieri repugnans est.

78. Cornejo. Suar. Præposit. Bonacina.

Probabiliter tamen affirmant Paludanus, Ugolinus, Henriquez, Sayrus, quos citat ac sequitur M. Cornejo in 3. pa. 1. tract. 5. de Cens. disp. 2. dub. 3. Suar. de Cens. disp. 2. sect. 2. n. 7. Præpositus in 3. part. quæst. 1. de Cens. quæst. 15. dub. 4. Bonacina disp. 1. de Cens. quæst. 1. punct. 2. num. 4. nam Christus Dominus dedit Petro, ejusque successoribus plenissimam potestatem ligandi, ac solvendi super terram. Deinde hoc nec repugnat juri divino, nec naturali, sed tantum Canonico, in quo Summus Pontifex potest dispensare; & de hoc latè Fragoſus de regimine intraduct. præmial. §. 2. n. 20.

79. Suar.

Notat tamen Suarius t. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 9. num. 15. præfatam facultatem variis modis concedi posse fœminis; nimirum ut directè, & ut per se id faciant; vel designando personam, quam Papa statim liget ad declarationem, vel voluntatem fœminæ habentis dictam facultatem; vel iis concedendo, ut per suos officiales possint censurare, quod est accipere potestatem censurandi, non à fœmina, sed à Papa ad mandatum, seu designationem fœminæ, & tales censurandi modi Abbatisæ possunt concedi.

80. Fragoſus. Megata.

Notat tamen Fragoſus tom. 2. lib. 11. disp. 24. §. 6. num. 18. & Megala verb. Abbatisa, num. 1.

Quod quando Abbatisa præcipit suis Officialibus, ut excommunicent, verbis gratiæ, debitoribus Conventus, quod tunc non agit propria auctoritate Abbatisæ, sed auctoritate Romani Pontificis, vel sui superioris, qui ad mandatum Abbatisæ, Officialibus dant talem potestatem.

QUÆSTIO XXIX.

Utrum Abbatisa possit dispensare cum suis Monialibus circa observantias regulæ, ac etiam circa leges Ecclesiasticas.

SUMMARIUM.

- 81 Prima sententia est negativa.
82 Secunda affirmat declarando præsentem necessitatem.

Quod Abatisa non possit dispensare cum suis Monialibus in præceptis Ecclesiæ, ac regulæ, ut verbis gratiæ, circa recitationem Officii divini, jejunia, ac esum carniæ, tenent Sanchez tom. 2. in Decalog. lib. 6. c. 1. n. 24. Tamburin. tom. 4. disp. 3. quæst. 8. n. 1. Barbosa à S. Fausto in Thesaur. Relig. lib. 6. quæst. 44. Fundamentum est: quia dispensatio pertinet ad potestatem spiritualem, sicut dispensare in legibus civilibus, ad potestatem temporalem cum ergo Abbatisa tali potestate careat, non potest dispensare in talibus præceptis. Ita Pellizarius tom. 3. tract. 10. cap. 10. n. 133. & 138.

Tamen opposita sententia mihi est vera, quia quando Abbatisa cognoscit necessitatem, debilitatem, aut aliam justam causam, tunc potest declarare hujusmodi jejunia, abstinentias, ac recitationem Officii non esse servandam, quia tunc hoc non est propriè dispensatio dimanans à jurisdictione spirituali, (cujus fœmina est incapax) sed Abbatisa de clarat, & judicat præsentem necessitatem, & causam, ad cujus judicium Papa, vel Superior dispensat: nam dum Abbatisa confirmatur à superiori, ei datur cura Conventus, ac Monialium, prout omnino expedit; atqui sæpè expedit, ac convenit talia præcepta non servari: ergo ad præsentiam talis necessitatis judicio Abbatisæ, Prælati dispensat: ut superiori quæstione in fine ex Suario diximus de designatione materiæ per respectum ad censuras; hæc nostram sententiam tenent, ac docent Henriquez lib. 6. de pœnit. cap. 2. num. 8. Henriquez Lezana tom. 1. cap. 26. num. 16. & verb. Abbatisa num. 14. Postel. in addit. verb. Abbatisa, n. 3. Hieron. Rodrig. Resol. 2. num. 13. Barbosa de jure Ecclesiast. lib. 1. cap. 45. n. 19. Qui etiam adducunt quandam declarationem vive vocis oraculi Pauli III. pro Abbatisis S. Clara, in qua eis conceditur, ut possint cum suis Monialibus dispensare circa observantias regulæ, at hoc cum sit vive vocis oraculum non subsistit.

Quæ

QUÆSTIO XXX.

Utrum Abbatisa possit irritare vota suarum monialium.

SUMMARIUM.

- 83 Abbatisa potest irritare vota suarum monialium.
84 Non potest irritare votum transeundi ad arctiorem Religionem.
85 Abbatisa potest irritare vota supererogationis etiam sine causa.
86 At vota ex ejus licentia facta sine causa non potest irritare.

83.

Atentur omnes communiter, quod Abbatisa habeat potestatem suarum monialium vota irritandi; eo modo quo patet vota à filio emissa irritare potest, sicut & maritus, vota suæ uxoris. Et fundamentum est, quia omnes isti potestatem dominativam habent, imò & Abbatisa, ut multis placet, majorem auctoritatem habet dominativam in suis moniales, quàm Pater, & maritus, super filium, & uxorem, ita Emmanuel Rodriguez tom. 1. quæstionum Regul. quæst. 25. Lessius lib. 2. de just. cap. 40. dub. 13. num. 107. Petrus Ledesma. Angles, Ovandus, Vivaldus, Suar. Sayrus, Sotus, Navarr. Lezana, quos citant, & sequuntur. Valquez 1. 2. quæst. 35. art. 4. disp. 176. c. 4. num. 26. Tambur. de jure Abbatisarum, disp. 32. quæst. 6.

Ledesma. Angles. Ovandus. Vivaldus. Suar. Sayrus. Navarr. Lezana. Valquez. Tamburi.

84. Suar.

Irritatio autem ab Abbatisa præstita propriè dicenda est irritatio, ut advertit Suarez tom. 2. de Relig. tract. de voto, lib. 6. cap. 7. num. ultimo, proindeque potest irritare vota suarum monialium omnia; excepto voto transeundi ad arctiorem Religionem, quod non cadit sub potestate dominativa superiorum Regularium: nam ipsis invitis impleri potest. Ita Angelus, Sylvest. Sotus, Navarrus, D. Thomas quos citat, ac sequitur Lessius citatus n. 7.

Angelus. Sylvest. Sotus. Navarr. D. Thom. Lessius.

85.

Nota tamen, quod si moniales fecerint vota etiam supererogationis sine licentia Abbatisæ, non peccare Abbatisam illa irritantia, etiam sine causa, sicut nec peccant subditi moniales irritationem absque causa petendo, quia eorum votum sub illa tacita conditione factum est, si eorum vota Abbatisæ non irritaverint; ita Rodriguez tom. 1. quæst. 25. art. 7. prope finem.

Rodrig.

86.

Exinde bene sequitur, quod Abbatisa peccet mortaliter vota irritando monialium de ejus licentia emissa sine causa, ut ex Caietan. Panorm. tenet Lessius citato cap. 40. dub. 13. num. 76. §. Peccabit tamen. Et ratio est, quia licet illa materia voti sit subjecta prælato, tamen ex ejus consensu est obstricta Deo; & inde Prælati non potest impedire, ne Deo offeratur promissum, sine causa.

Cajet. Panorm. Lessius.

QUÆSTIO XXXI.

Utrum Abbatisa suarum monialium vota possit commutare, ac dispensare.

SUMMARIUM.

- 87 Abbatisa, non potest dispensare, ac vota commutare.
88 Prælati Religionum possunt vota monialium commutare, ac dispensare.
89 Abbatisa declarando materiam dispensationis, Prælati censetur dispensare.

87.

Constans, ac communis est omnium ferè sententia negativa; & ratio est, quia commutatio, ac dispensatio dimanat à jurisdictione spirituali, cujus fœmina est incapax, ac proinde talis jurisdictioni ei competere non potest. Ita ex Soto, Covar. Lessio. Rodrig. Sayrus. Clavis Reg. Lezana. Barthol. Sanchez.

Sotus. Covar. Lessius. Rodrig. Sayrus. Clavis Reg. Lezana. Barthol. Sanchez.

88.

Certum est in hac re, quod superiores, ac Prælati sub quorum obedientia sunt moniales, possunt eorum vota commutare, ac dispensare. Ita Sylvest. Sotus, Richardus, Angelus, Palacius, Valentia, Lessius, Navarrus, Lopez, Toletus, Sayrus. Suar. Sanchez, quos citant, ac sequuntur Joannes Benedictus in Summa de peccatis, lib. 1. cap. 9. Tamburin. tom. 3. disp. 32. quæst. 7. num. 3. Quæ potestas est ordinaria; ac eis competit ex vi muneris, ac officii, Azor. part. 1. lib. 11. cap. 18. q. 4. Aragon. 2. 2. quæst. 89. art. 6.

Sylvest. Sotus. Richard. Angel. Palac. Valent. Lessius. Navarr. Lopez. Toletus. Sayrus. Suar. Joan. Bened. Tambur. Azor. Aragon.

89.

Ex his infero, quod Abbatisa impropiè, ac indirectè potest dispensare, ac commutare vota suarum monialium, nam eis à superioribus traditur plenissima cura Conventus, & Abbatisa considerata hac, & illa circumstantia, & necessitate, potest juicere, ac declarare, quod datur sufficiens materia ad dispensandum, ac commutandum; tunc stante hoc judicio censetur Prælati dispensare, ac commutare tale votum, ut ex multorum sententiis dixi quæst. 29. circa leges Ecclesiæ, ac regulæ, & Religionis.

QUÆSTIO XXXII.

Abbatisa tenetur in conscientia cogere moniales ad observantiam regularem, delicta punire, & ad indagandam veritatem potest juramentum adhibere.

SUMMARIUM.

- 90 Abbatisa ex suo officio tenetur punire delicta grandis nota, qua ad Prælatum spectant.

M 4 91 Abba

91 Abbatissa potest dare juramentum ad inquirendam veritatem.

90. Abbatissa ex vi, ac inuncto onere sui officii tenent moniales compellere ad observantiam regularem, ut fatentur omnes de quo Sanchez tom. 2. in Decalog. lib. 6. cap. 1. num. 27. Valquez, 1. 2. disp. 166. cap. 4. nu. 28. & inde potest excessus monialium punire; At verò si excessus fuerit grandis, grandisque notæ, ad Ordinarium, vel Prælatum regularem recurrat Abbatissa, ut advertit Suar. tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 9. num. 15.

91. Admonet tamen Sanchez citatus ex Barbosa, à sancto Faustino, ac Ledesma; quòd sicut quilibet iudex legitime inquirens de delicto obligat sub peccato mortali ad detegendam veritatem in rebus magni momenti, etiam secluso juramento; sic & Abbatissa inquirens de delicto, non solum adhibito juramento, sed etiam suo præcepto obligat sub mortali ad aperendam veritatem; nam ipsa potest punire delictum: ergo & inquirere; Qui dat finem, dat media ad finem.

QUESTIO XXXIII.

Abbatissa nec sibi, nec suis Monialibus potest eligere confessionem.

SUMMARIUM.

- 92 Abbatissa nec sibi, nec suis monialibus potest eligere confessorem.
93 Si habet jurisdictionem quasi episcopalem rectori, quem constituit, dat Papa jurisdictionem.

92. Resolutio negativa est certa, quia talis facultas requirit potestatem clavium ac jurisdictionem spiritualem, quam Abbatissa non habet, & inde verè, & propriè non est Prælatæ, sed tantum latè, & impropiè, ut communiter tradunt Doctores cum D. Thom. in 4. d. 19. quest. 1. art. 1. quest. 3. ad 4. Femina enim saltem jure Canonico incapax est talis jurisdictionis; ita Megala verb. Abbatissa, n. 10. Si verò Abbatissa habeat jurisdictionem quasi Episcopalem privativè, nempe, ne ejus subditi subjiciantur Episcopo, tunc ex privilegio Pontificis potest constituere rectorem, verbi gratia, cui ad designationem Abbatissæ Summus Pontifex dat jurisdictionem; ita Bellasius verb. Abbatissa, num. 26. ad agenda ea quæ sunt juris spiritualis.

QUESTIO XXXIV.

An Abbatissa possit recipere novitias, & eas ad professionem admittere sine licentia superioris?

SUMMARIUM.

- 94 Abbatissa sine licentia superioris non potest recipere novitias.

95 Potest sine licentia superioris admittere ad professionem.

94. Non potest Abbatissa, seu Priorissa, etiam de consensu monialium, sine suorum Prælatorum licentia recipere novitias, ita habet communis usus, hoc enim est actus veræ jurisdictionis; solum ad veros Prælatos pertinet, ita Casarrubius, Miranda, quos citant, ac sequuntur Lezana, tom. 1. cap. 26. n. 17. Fr. Antonius à Spirito Sancto in director. tom. 1. tract. 2. disp. 1. num. 239. Cum licentia superioris bene & congruè eas recipit; apud enim prælatum est totum regimen conventus, inde refert Suar. tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 10. cap. 11. numer. 1. Quod renuente, ac contradicente Abbatissa potest Prælatus recipere novitiam ad habitum ac ad professionem admittere.

95. Et quamvis admittere ad professionem monialium pertineat ad Prælatos, quos jura, ac constitutiones Religionum decernunt, tamen secundum jus commune Abbatissæ abique licentia superiorum possunt in suo monasterio novitias, servatis requisitis, ad professionem admittere; nam acceptatio hæc non est actus jurisdictionis, sed ejusdem superioritatis pertinentis ad potestatem æconomicam seu dominativam, quæ potest competere etiam femine; ita Hostiensis archidiacon. & alii quos citant, ac sequuntur Azor. lib. 12. instruct. Moral. cap. 5. quest. 6. Sanchez lib. 5. in Decalog. cap. 4. num. 76. Fragosus, tom. 2. lib. 13. disp. 24. §. 76. num. 11. Quorum rationes addo, ex eo quod Prælatus admittit novitiam in monasterio, si ipsa rectè se habeat in novitiatu tacitè dat licentiam ad ejus professionem, non enim potest nisi injustè ac iniq̄ue compellere.

QUESTIO XXXV.

An Abbatissa habeat liberam administrationem bonorum temporalium conventus, & an valeat super illos contrahere?

SUMMARIUM.

- 96 Abbatissa habet liberam administrationem bonorum conventus ad contrahendum in rebus minoris momenti, & n. 97.
98 Contractus factus in rebus magnis sine consensu monialium, ac superioris est nullus.

96. Abbatissa habet liberam, & plenam administrationem bonorum temporalium conventus, sicut & Abbas circa bona propria sui conventus; unde potest instituire procuratorem, & administratores illius, ita Panormitan. Cardinal. Navar. Sanchez, quos citat, ac sequitur Pellizar. tom. 3. tract. 10. c. 10. sect. 2. num. 146. Tamen ut bene advertit Tamburin. tom. 4. disp. 32. quest. 13. num. 3. Hodiè dicta administratio non videtur absoluta, & independens, sed fere in omnibus monasteriis habet relationem ad consensum, vel capitulum monialium, imò ad Episcopum, vel Prælatum regularem, in rebus saltem, majoris momenti. Ex

97. Ex dictis patet resolutio ad secundam partem quæstionis, quod Abbatissa possit facere contractus super bona conventus de consensu sui capituli, imò & superioris monasterii, quod intelligitur de contractibus majoris momenti, nisi aliud habeat consuetudo, & præscribant Constitutiones Religionis.

98. Unde infert Sanctorius in consil. Minorum, cap. 11. stat. 7. quest. 2. Contractum factum à monialibus circa bona immobilia, sine consensu Superioris esse nullum ex defectu debitæ potestatis ad contrahendum, ac alienandum, cum moniales subjiciantur suis superioribus; consentiunt Postel. verb. Alienatio bonorum, num. 1. & verb. Moniales, n. 18. Fr. Emmanuel. Rodrig. tom. 1. quest. 27. art. 8. & refert art. 2. Quædam concessionem Leon. X. & Gregorii XIII. factam monialibus sancti Dominici, ac sancti Augustini, ut possint bona immobilia permutare, vendere, & alienare, converso pretio in utilitatem Conventus. De consensu tamen Ministrorum Provincialium, & majoris parisi conventus. Addit Sanctorius, quod ultra consensum Superiorum requiritur expressa licentia Sacr. Congregationis ex Decreto ipsius Congregationis die 7. Septembris 1614. sed hæc declaratio nec ostenditur authentica, nec est in usu.

Sanctor.

S. Congreg.

QUESTIO XXXVI.

An Abbatissa, vel Priorissa suis monialibus possit concedere facultatem largiendi, possidendi, ac accipiendi de bonis ad earum usum concessis?

SUMMARIUM.

- 99 Abbatissa potest dare talem facultatem.
100 Hæc facultas ad quantum taxanda.
101 Abbatissa potest dare facultatem habendi peculium.

99. Cum resolutum sit superiori quæstione, Abbatissam, seu Priorissam habere plenam & liberam administrationem bonorum sui monasterii ad instar Abbatis; inde aperit sequitur, quod possit dare facultatem largiendi, possidendi, & accipiendi de bonis ad ipsarum usum concessis, sicut & ceteri Prælati regulares. Ita Corduba, Lopez, Sorbo, Sanchez, Bartholom. Ledesma, quos citant, ac sequuntur Tamburinus tom. 4. disp. 9. quest. 3. num. 9. cum Lezana tom. 1. cap. 26. n. 14.

100. Quantum ad summam expendendi, multi Doctores apud Azorium tom. 2. lib. 4. cap. 12. quest. 4. dicunt Prælatum posse dare subdito licentiam expendendi singulis mensibus duos, vel tres aureos, singulisque annis extendunt hæc licentiam ad decem, aut duodecim, aut quindecim aureos, hoc tamen stante communi consuetudine nimis rigorosam est, ideo mihi aptior est sententia Suarii tom. 3. de Relig. lib. 8. cap. 15. num. 13. Hoc arbitrio prudentis viri, considerata necessitate, ac occasione taxandum est; & addit Pellizar. tom. 3. tract. 10. cap. 4. sect. 1. num. 67. Quod facultas accipien-

Corduba. Lopez. Sorbo. Sanchez. Barthol.

100. Ledesma. Tamburinus. Lezana. Azor.

Suar.

Pellizar.

di non videtur à monialium superioribus restringenda, exinde enim maxime crescant bona religionis, ac monasterii, hoc autem intelligitur, nisi aliter sit determinatum per constitutiones Religionis.

Ex eis etiam sequitur, quod Abbatissa possit dare suis monialibus licentiam habendi peculium, ut superior Religionis dat suis religiosis, Corduba, Rodriguez, Ledesma, & alii quos refert, ac sequitur Fragosus tom. 2. lib. 11. disputar. 24. §. 6. num. 15. Castro Palau tom. 3. disputar. 3. pag. 5. num. 5.

QUESTIO XXXVII.

An & quando Abbatissa possit extraneis concedere facultatem ingrediendi clausuram monasterii, vel ipsa potest ab ea exire?

SUMMARIUM.

- 102 Solus superior potest dare hanc licentiam. Abbatissa verò ex tacita, vel præsumpta licentia Prælati, & n. 103.
104 Abbatissa exire potest ratione præsumpti fidelitatem.
105 Monialis emergens ad Ecclesiam ducenda.

102. De hac quæstione latius dicam infra, cum de clausura monialium fuerit sermo, Respondeo, quod Abbatissa, seu Priorissa non potest extraneis talem facultatem concedere, hoc enim tantum pertinet ad Superiores conventus, cap. Periculo de textu Regular. in 6. & Concilium Trident. sess. 25. cap. 5. de Regularibus ubi ait: Ingressi autem intra septa monasterii, nemini liceat, sine Episcopi, vel superioris licentia, & c. & subdit sacrum Concilium, quod hæc licentia non detur, nisi in casibus necessariis: Ita communiter Doctores, quos ad longum in magno numero citat, & sequitur Barbosa in Collectaneæ ad Concilium citato loco, & ex Navarro, & Rodriguez dicunt Sanchez in Decalog. lib. 6. cap. 16. nu. 2. Campanella in Divers. juris Canon Rubr. 12. cap. 16. num. 20. posse superiores monialium generalem licentiam concedere Abbatissis dandi hæc licentiam in casibus frequenter occurrentibus, & necessariis maxime.

At in casu repentino, in quo est periculum in mora, & Prælatus longe abest: tunc Abbatissa ex præsumpta proprii Prælati voluntate, potest ingrediendi facultatem concedere, ita Fr. Emmanuel. tom. 1. quest. 46. art. 2. in fine, Campanel. citatus, num. 20. Fragosus Barbosa, & alii, quos citat, & sequitur Delben tom. 2. cap. 19. dub. 37. num. 17. & ita vidi in usu Delben observari.

Adverte tamen quod Abbatissa, seu Priorissa poterit exire de clausura, quando ratione feudi tenetur præstare fidelitatis juramentum alicui principi sæculari, si illud per procuratorem præstare non potest, nec princeps vult ad monasterium accedere, hoc cedit in bonum conventus; & sic concessum à Bonifacio

101.

Ballardia. Corduba. Rodriguez. Ledesma. Fragos. Cast. Pal.

102.

C. Pericul. Concilium Tridentin.

Barbosa. Navar. Rodriguez. Sanchez. Campanel.

103.

Fr Eman. Campan. Fragos. Barbosa. Delben.

104.

facio